

Wyrok z dnia 24 marca 2000 r.

I PKN 544/99

Za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 8 KP) należy uznać żądanie przywrócenia do pracy ze względu na niedopełnienie przez pracodawcę obowiązku konsultacji zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę (art. 38 KP), jeżeli pracownik w sposób istotny naruszył obowiązki pracownicze i zachował się wobec pracodawcy wyjątkowo nielojalnie.

Przewodniczący Prezes SN Jan Wasilewski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2000 r. sprawy z powództwa Sylwii M. przeciwko Zespołowi Szkół Samorządowych w M.G. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 21 maja 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Powódka Sylwia M. domagała się uznania wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, gdyż decyzja ta została jej doręczona w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy. Pozwany Zespół Szkół Samorządowych w M.G. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Rawiczu oddalił powództwo. Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne. Powódka była zatrudniona w pozwanym zakładzie od 1982 r., ostatnio na stanowisku sekretarza szkoły. W okresie od marca do sierpnia 1998 r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Podczas jej nieobecności ujawniono, że nie przekazywała pism wpływających na adres szkoły osobom, do których były skierowane. W ten sposób nie przekazała między innymi pisma, dotyczącego zajęcia przez komornika jej wynagrodzenia za pracę, a także rachunku za dostarczone szkole druki. Dodatkowo powódka społecznie pełniła funkcję sekretarza Kasy Zapomogowo

– Pożyczkowej, której rozliczaniem się zajmowała. W czasie nieobecności powódki okazało się, że w kasie występują braki. W tej sytuacji pozwany w kwietniu 1998 r. rozwiązał z powódką umowę o pracę w trybie art. 52 § 1 KP. Później jednak strony uzgodniły, że powódka w okresie trzech miesięcy pokryje niedobór w szkolnej Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej, a po wyczerpaniu zasiłku chorobowego przejdzie na rentę inwalidzką. Pozwany, nie chcąc szkodzić powódce na przyszłość i rozumiejąc jej trudną sytuację rodzinną, cofnął swoją decyzję o dyscyplinarnym zwolnieniu powódki z pracy, na co ona wyraziła zgodę. W dniu 12 sierpnia 1998 r. powódka powróciła jednak do pracy. Pozwany wręczył jej wówczas wypowiedzenie umowy o pracę ze skutkiem na dzień 30 listopada 1998 r. Powódka zapoznała się z treścią tego pisma, lecz nie potwierdziła jego odbioru. Zażyczyła sobie natomiast, by pismo to doręczono jej drogą pocztową, co pozwany uczynił. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano: „dotychczasowy sposób wypełniania przez powódkę obowiązków pracowniczych oraz utratę zaufania pracodawcy do powódki”. O zamiarze wypowiedzenia powódce umowy o pracę pozwany zawiadomił w dniu 5 sierpnia 1998 r. na piśmie przedstawiciela koła NSZZ „Solidarność”, działającego przy pozwanej, który nie nadał jednak pismu dalszego biegu.

Sąd uznał, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę było w pełni uzasadnione. Nie naruszało art. 41 KP, gdyż w dniu, w którym powódce doręczono wypowiedzenie świadczyła pracę. Sąd stwierdził także, że konsultacja ze związkiem zawodowym zamiaru wypowiedzenia powódce umowy o pracę była nieprawidłowa. Sąd uznał jednak, że uchybienie formalne zakładu pracy w zestawieniu z wagą zarzutów kierowanych przeciwko powódce nie uzasadnia uwzględnienia żądania przywrócenia do pracy, a nawet nie uzasadnia zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania, ponieważ byłoby to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu, rozpatrując apelację powódki, podzielił stanowisko Sądu Rejonowego. Analizując zarzuty apelacyjne uznał, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę zawierało wystarczające wskazanie przyczyny wypowiedzenia. Stwierdził, że sformułowanie przyczyn, zawarte w wypowiedzeniu, nie jest dokonane ogólnikowo, a nawet gdyby tak było, to przyjąć należało, że faktyczna przyczyna była powódce doskonale znana, ponieważ z tych samych przyczyn wcześniej dyscyplinarnie rozwiązano z nią stosunek pracy. Sąd Okręgowy podzielił też pogląd Sądu Rejonowego, iż pozwany uchybił obowiązkowi skonsultowania zamiaru wypowiedzenia umowy ze związkami zawodowymi,

przekazując pismo członkowi związku, zamiast właściwemu organowi. Sąd Okręgowy oddalił apelację przede wszystkim z tej przyczyny, iż uwzględnienie powództwa na podstawie art. 45 § 1 KP, pozostawałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, podzielając w tym względzie stanowisko Sądu Rejonowego.

Powódka wniosła od wyroku Sądu Okręgowego kasację. Zarzuciła w niej naruszenie art. 45 § 1 KP w związku z art. 38 § 1 KP przez uznanie, że wypowiedzenie jest skuteczne mimo niedochowania obligatoryjnego trybu współdziałania kierownika zakładu pracy z organizacją związkową oraz art. 30 § 4 KP przez przyjęcie, że przyczyna wypowiedzenia była konkretna, a także naruszenie art. 233 § 1 KPC, polegające na oparciu zaskarżonego wyroku na błędnych ustaleniach Sądu pierwszej instancji oraz art. 328 § 2 KPC, polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd uznał podstawę wypowiedzenia za konkretną. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania albo o zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie, że wypowiedzenie umowy o pracę powódce jest bezskuteczne. Skarżąca wniosła także o uwzględnienie kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zakresie zarzutów naruszenia prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 KP w związku z art. 38 § 1 KP oraz art. 30 § 4 KP, należy stwierdzić, że bez względu na to, czy pracodawca dopuścił się przy wypowiedzeniu umowy o pracę uchybienia formalnego, nie konsultując zamiaru wypowiedzenia ze związkami zawodowymi i czy przyczyna wypowiedzenia została przez pracodawcę należycie wskazana, istotne w sprawie było, czy Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego, iż uwzględnienie roszczeń powódki byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wprawdzie orzekające w sprawie Sądy nie powołały się na przepis art. 8 KP, to jednakże z treści uzasadnienia wyroków niewątpliwie wynika, iż ten przepis stanowił podstawę rozstrzygnięcia. Wnosząca kasację nie zarzuciła naruszenia art. 8 KP, chociaż w jej uzasadnieniu w sposób ogólny zakwestionowała trafność powołania się przez Sąd Okręgowy na zasady współżycia społecznego.

W świetle prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych pogląd Sądu Okręgowego o sprzeczności żądań powódki z zasadami współżycia społecznego jest trafny. Nie

można bowiem przyjąć, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 KPC przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów. Dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, przejęte przez Sąd Okręgowy mają pełne potwierdzenie w materiale sprawy. Powódka swym zachowaniem nie tylko nie wypełniała swoich obowiązków pracowniczych i ukryła przed swymi przełożonymi pismo komornika, żądające zajęcia jej wynagrodzenia, ale także w sposób rażący nadużyła zaufania pracodawcy, który mając podstawy do jej zwolnienia w trybie art. 52 § 1 pkt 1 KP, nie chciał szkodzić powódce i cofnął swoje oświadczenie woli w tym względzie. Zgodził się na to, aby powódka w okresie trzech miesięcy pokryła niedobór w szkolnej Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej. Fakt, że to zaakceptowała potwierdza, iż poczuwała się do zawinienia przy powstaniu tego niedoboru. Należy zatem uznać, że pracodawca, nie rozwiązując z powódką umowy o pracę w trybie natychmiastowym ze względu na jej sytuację rodzinną, potraktował ją bardzo „po ludzku”, a tym samym wykazał duże zrozumienie dla zasad współżycia społecznego. Z kolei powódka mimo przychylnego potraktowania przez pracodawcę zachowała się wobec niego wyjątkowo nielojalnie. Usprawiedliwia to zastosowanie art. 8 KP, który nie pozwala na czynienie ze swego prawa użytku temu, kto sam naruszył zasady współżycia społecznego, a tak należało ocenić zachowanie powódki niezależnie od istotnego naruszenia obowiązków pracowniczych. Sąd Najwyższy uznał, że w takiej sytuacji zaskarżony wyrok nie narusza art. 8 KP.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 KPC jest niezasadny, gdyż Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swym bardzo obszernie ustosunkował się do konkretności podanej przez pozwanego podstawy wypowiedzenia. Przede wszystkim jednak nawet naruszenie tego przepisu nie mogło mieć istotnego wpływu na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC), ze względu na przyczynę oddalenia apelacji.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====